

Министерство образования Республики Башкортостан
ГБПОУ Сибайский педагогический колледж

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

ОГСЭ.06 Башкирский язык
(для студентов, изучающих башкирский язык как родной)

Программы подготовки специалистов среднего звена
по специальности **44.02.02. Преподавание в начальных классах**

Рассмотрено на заседании ПЦК ОГСЭ

От «21» июня 2016 г.

Протокол №11

2016 г.

Башкирский язык
(для студентов, изучающих башкирский язык как родной)

Программа учебной дисциплины разработана на основе программы по башкирскому языку и литературе для учреждений начального и среднего профессионального образования, рекомендованной Министерством образования Республики Башкортостан (составитель: Юлмухаметов М.Б.), 2015г.

44.02.02 Преподавание в начальных классах

Организация-разработчик: ГБПОУ Сибайский педагогический колледж

Разработчик:

Харисова Г.Д., преподаватель башкирского языка и литературы

Рекомендована _____

Заключение № _____ от « ____ » _____ 20__ г.
номер

СОДЕРЖАНИЕ

1. ПАСПОРТ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	стр. 3
2. СТРУКТУРА И СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	6
3. УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	12
4. КОНТРОЛЬ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ	14

1. ПАСПОРТ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

Башкирский язык (для студентов, изучающих башкирский язык как родной)

1.1. Область применения программы

Программа учебной дисциплины является частью Программы подготовки специалистов среднего звена в соответствии с национально-региональным компонентом РБ по специальности

44.02.02 Преподавание в начальных классах

Программа учебной дисциплины может быть использована при изучении программ повышения квалификации и переподготовки воспитателей дошкольных учреждений.

1.2. Место дисциплины в структуре основной профессиональной образовательной программы: общий гуманитарный и социально-экономический цикл

1.3. Цели и задачи дисциплины – требования к результатам освоения дисциплины:

Результатом освоения программы дисциплины является овладение обучающимися профессиональными (ПК) и общими (ОК) компетенциями:

- ОК 1. Понимать сущность и социальную значимость своей будущей профессии, проявлять к ней устойчивый интерес.
- ОК 2. Организовывать собственную деятельность, определять методы решения профессиональных задач, оценивать их эффективность и качество.
- ОК 4. Осуществлять поиск, анализ и оценку информации, необходимой для постановки и решения профессиональных задач, профессионального и личностного развития.
- ОК 5. Использовать информационно-коммуникационные технологии для совершенствования профессиональной деятельности.
- ОК 6. Работать в коллективе и команде, взаимодействовать с руководством, коллегами и социальными партнерами.
- ОК 7. Ставить цели, мотивировать деятельность обучающихся, организовывать и контролировать их работу с принятием на себя ответственности за качество образовательного процесса.
- ОК 8. Самостоятельно определять задачи профессионального и личностного

развития, заниматься самообразованием, осознанно планировать повышение квалификации.

ОК 9. Осуществлять профессиональную деятельность в условиях обновления ее целей, содержания, смены технологий.

ПК 1.1. Определять цели и задачи, планировать уроки

ПК 1.2. Проводить уроки.

ПК 2.1. Определять цели и задачи внеурочной деятельности и общения,
планировать внеурочные задачи.

ПК 2.2. Проводить внеурочные задачи.

ПК 3.2. Определять цели и задачи, планировать внеклассную работу.

ПК 3.3. Проводить внеклассные мероприятия.

ПК 4.2. Создавать в кабинете предметно-развивающую среду.

В результате освоения дисциплины обучающийся должен **знать:**

- нормативные построение словосочетаний и предложений разных типов;
- принципы и функции пунктуации, факультативные и альтернативные знаки препинания;
- формы и разновидности речи;
- грамматическую основу простого предложения, виды осложнения простого предложения;
- типы сложных предложений;
- принципы и функции пунктуации, факультативные и альтернативные знаки препинания;

В результате освоения дисциплины обучающийся должен **уметь:**

- соблюдать языковые нормы (орфоэпические, лексические, грамматические, стилистические, орфографические, пунктуационные) в устных и письменных высказываниях;
- применять знания по башкирскому языку при изучении профессиональных модулей и в профессиональной деятельности;
- делать синтаксический разбор словосочетания, простого и сложного предложения, предложения с прямой речью;

- использовать синтаксическую синонимию как источник богатства и выразительности башкирской речи;
- интонировать простые и сложные предложения, чужую речь;
- конструировать словосочетаний и разные типы предложений.
- применять полученных знаний и умений в собственной речевой практике; повышать уровня речевой культуры, орфографической и пунктуационной грамотности;
- составлять план, тезисы, конспекты по башкирскому языку, делать необходимые выписки;
- писать очерк, эссе, сочинения;
- составлять реферат, выступать с ним, отвечать на вопросы по теме реферата;

1.4. Рекомендуемое количество часов на освоение программы дисциплины:

максимальной учебной нагрузки обучающегося 97 часов, в том числе:

обязательной аудиторной учебной нагрузки обучающегося 80 часов;

самостоятельной работы обучающегося 17 часов.

2. СТРУКТУРА И ПРИМЕРНОЕ СОДЕРЖАНИЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ

2.1. Объем учебной дисциплины и виды учебной работы

Вид учебной работы	<i>Объем часов</i>
Максимальная учебная нагрузка (всего)	97
Обязательная аудиторная учебная нагрузка (всего)	80
в том числе:	
лабораторные занятия	-
практические занятия	80
контрольные работы	14
дифференцированный зачет	1
курсовая работа (проект) <i>(если предусмотрено)</i>	-
Самостоятельная работа обучающегося (всего)	17
в том числе:	
самостоятельная работа над курсовой работой (проектом) <i>(если предусмотрено)</i>	-
Реферат, домашняя работа, творческая работа .графическая работа	17
Итоговая аттестация – <i>Дифференцированный зачет</i>	

2.2. Тематический план и содержание учебной дисциплины Башкирский язык

Наименование разделов и тем	Содержание учебного материала, практические работы, самостоятельная работа обучающихся, курсовая работа (проект)	Объем часов	Уровень освоения
1	2	3	4
Бүлек 1. СИНТАКСИС		80	
Тема 1.1. Һүзбәйләнештәр һөйләм	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр	4	
1	Һүзбәйләнеш.Һүзбәйләнештәрҙең төрҙәре,Һүзбәйләнештәр бәйләнеш төрҙәре.Эйәреүсе,эйәртеүле һүзҙәр,уларҙың бәйләнеш юлы.		1
2	Һөйләм; Һөйләм төрҙәре; ике составлы һөйләмдәр. Һөйләмдә һүз тәртибе; интонация буйынса һөйләм төрҙәре.		2
	Практик эш төрҙәре: Бирелгән текстан башкарылыу, йәнәшәлек,ярашыу, һөйкәлеу юлдары менән бәйләнгән һүзбәйләнеш язып алыу; Тәкдим ителгән өзөктәрҙең стилин билдәләү, уның билдәләрен әйтү; Хәбәр һөйләмдәрҙе һорау, бойороу, өндәү һөйләмдәргә әйләндерү,дөрөс интонация менән укыу.		
	Контроль эш: Тест эшләү	1	
	Студенттың үз аллы эше: әзәби әсәрҙән бер составлы һәм ике составлы һөйләмдәр күсерү	1	
Тема 1.2. Интонация буйынса һөйләм төрҙәре	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр	6	
1	Интонация буйынса һөйләм төрҙәре;		1
2	Һорау һөйләмдәр.Хәбәр һөйләмдәр.Бойорок һөйләмдәр.Тойғо һөйләмдәр.		2
	Практик эш төрҙәре: Бирелгән текстан һөйләм төрҙәренә икешәр миҫал язырға; Интонация буйынса төзөлгән һөйләмдәрҙә тыныш билдәләрен аңлатырға.		
	Контроль эш: Интонация менән һайлап алынған тексты укырға.	1	
	Студенттың үз аллы эше: Бирелгән текстан һөйләм төрҙәренә икешәр миҫал яырға.	1	
Тема 1.3 Һөйләмдән баш һәм эйәрсән киҫәктәрә	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр	6	
1	Эйә, кушма эйә; хәбәр, уның төрҙәре;		2
2	Эйәрсән киҫәктәр: аныкlausы, өстәлмәлек, тултырыуы хәлдәр.		3
	Практик эш төрҙәре: Һөйләмдәрҙән баш һәм эйәрсән киҫәктәрҙе табырға;		
	Студенттың үз аллы эше:	2	

	Тултырыусылар булган мэкэлдэр тупларға. Журналдарзан хэлдэрзең һәр төрөнә карата миҗалдар язып алырға.		
Тема 1.4 Һөйләмдең тиң киҗәктәре	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәресләтәр	6	
	1 Һөйләмдең тиң киҗәктәре		1
	2 Тиң киҗәкле һөйләмдәр		3
	3 Тиң киҗәкле һөйләмдәрзә тыныш билдәләре		2
	Практик эш төрзәре: Тиң киҗәклеи һөйләмдәр кулланып ,темаға ярашлы текст төзөргә. һөйләм төзөргә, тикшерергә. Контроль эш: синтаксик анализ эшләргә	1	
Студенттың үз аллы эше: Тиң һөйләмдәр кулланып кулланып, инша язырға .	1		
Тема 1.5. Бер составлы һөйләмдәр	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәресләтәр	6	
	1 Бер составлы һөйләмдәр		2
	2 Билдәле эйәле һөйләм, билдәһез эйәле һөйләм, эйәһез һөйләм, атама һөйләм. Уларзың асылы.		3
	Практик эш төрзәре: Билдәһез эйәле һөйләмдәр менән йомактар тупларға; Тәкдим ителгән текстан бер составлы һөйләм төрзәрен айырып язырға.		
	Контроль эш: Синтаксик анализ	1	
Студенттың үз аллы эше: Атама һөйләмдәрзе кулланып һүрәтләмәләр язырға.	1		
Тема 1.6. өндәш һүз. Инеш һүззәр, инеш һүзбәйләнештәр, инеш һөйләмдәр	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәресләтәр	6	
	1 Инеш һүз , инеш һүзбәйләнештәр;		1
	2 Өндәш һүззәр;		2
	3 Инеш һүз менән инеш һүзбәйләнештәр, инеш һөйләмдәр;		1
	4 Инеш һөйләмдәр; уларзың вазиғалары.		2
Практик эш төрзәре: «Башкорт теленең һүзлеге»нән инеш һүззәрзе, инеш һөйләмдәрзе миҗалдары менән язып алырға.			

Тема 1.7. Һөйләмдең айырымланған эйәрсән киҫәктәре	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр		8	
	1	Айырымланған эйәрсән киҫәктәр; Аныкlausыларзың айырымланыуы;		1
	2	Хәл әйтеме һәм уның айырымланыуы.		3
	Практик эш төрҙәре: Текста айырымланған эйәрсән киҫәктәрҙе табырға, аңлатырға; Хәл әйтемдәренең һөйләмдә ниндәй киҫәк булыуын тикшерергә, һорауҙар биреп аңлатырға.			
	Контроль эш: диктант		1	
Студенттың үз аллы эше Текста айырымланған эйәрсән киҫәктәрҙе табырға, аңлатырға; Хәл әйтемдәренең һөйләмдә ниндәй киҫәк булыуын тикшерергә, һорауҙар биреп аңлатырға.		2		
Тема 1.8. Кушма һөйләм	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр		6	
	1	Кушма һөйләм; Һөйләмдәр араһында теҙмә бәйләнеш;		2
	2	Һөйләмдәр араһында эйәртеүле бәйләнеште белдереүсә саралар.		3
	Практик эш төрҙәре: Әзәби әсрҙән теркәүсәһез һәм теркәүсәһе кушма һөйләмдәр язып алырға, аңлатырға.			
	Студенттың үз аллы эше: Шиғырҙарған миҫалдар язып килергә.		1	
Тема 1.9. Теҙмә кушма һөйләм	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр		6	
	1	Теҙмә кушма һөйләм;		1
	2	Теркәүсәһез теҙмә кушма һөйләм; Теркәүсәһе теҙмә кушма һөйләмдәр.		2
	Практик эш төрҙәре: Теҙмә кушма һөйләмдәр буйынса терәк схема төзөргә, әзәби әсрҙән миҫалдар язырға, схемаларын эшләргә.			
	Контроль эш: синтаксик анализ		1	
Студенттың үз аллы эше Теҙмә кушма һөйләмдәрҙе рус теленә тәржемә итеү, башкорт теле менән сағыштырырға.		1		

Тема 1.10. Эйэртеүле кушма һөйлөмдөр	Укыу материалының йөкмөткөһө. Практик дәрестәр		7	
	1	Баш һәм эйәрсән һөйләм; Эйәрсән һөйләмдәрҙе төркөмләү;		2
	2	Эйәрсән һөйләм төрҙәре; Эйәртеүле кушма һөйләмдәрҙе төрлө функциональ стилдәрҙә кулланыу.		3
	Практик эш төрҙәре: «Ил инәһе өләсәйҙәр безҙә лә бар ул» тигән инша язырға; Гәзит-журналдарҙан эйәртеүле кушма һөйләмдәрҙең бәйләнгән сараларын асыҡларға.			
	Контроль эш: синтаксик анализ		1	
	Студенттың үз аллы эше: Эйәртеүле кушма һөйләмдәр тураһында терәк конспект язырға; Башҡорт халкының йырҙарынан эйәртеүле кушма һөйләмдәргә миҫалдар язырға.		2	
Тема 1.11. Катмарлы синтаксик төзөмдөр	Укыу материалының йөкмөткөһө. Практик дәрестәр		8	
	1	Катмарлы синтаксик төзөмдөр;		1
	2	Тиң булмаған эйәрсән һөйләмдә кушма һөйләмдәр;		2
	3	Катнаш кушма һөйләмдәр; Теземдәр.	3	
	Практик эш төрҙәре: Күп эйәрсәнле кушма һөйләмдәр кулланып тасуирлау язырға.			
	Контроль эш: синтаксик анализ		2	
Студенттың үз аллы эше З.Бишеваның «Яктыға» трилогияһына ингән романдарҙың берһеһенән өс катнаш кушма, өс күп эйәрсәнле кушма һөйләм язып алырға, уларға синтаксик тикшерү үткәргән.		1		
Тема 1.12. Тура телмәр. Ситләтелгән телмәр	Укыу материалының йөкмөткөһө. Практик дәрестәр		6	
	1	Тура телмәр;		1
	2	Ситләтелгән телмәр;		2
	3	Тура телмәрҙең төрҙәре.	2	
	Практик эш төрҙәре: Тәкдим ителгән көләмәстәрҙе дөрөҫ интонация менән укырға.			
	Контроль эш: Контроль диктант		1	
Студенттың үз аллы эше: Миҫал язырға; Һоразар төзөргә.		2		

Тема 1.13. Текст синтаксисы	Укыу материалының йөкмәткеһе. Практик дәрестәр		3	
	1	Текст синтаксисы; текстың мәғәнәүи бөтөнлөгө;		1
	2	Текстың композицияһы, текстың бәйләнешлеге.		3
	Практик эш төрҙәре: Бирелгән башланғыстар буйынса текст язырға; Тәкдим ителгән текстың башланышын, үстөрөлөшөн һәм тамамланышын билдәләргә.			
	Студенттың үз аллы эше- Диалог, монолог тураһында мәғлүмәт әзерләргә; Цитата, эриграф тураһында сығыш әзерләргә, тел тураһында цитата, эриграф тупларға.		2	
1	Һөйләмдәрҙе бер-береһенә бәйләүсе лексик, лексик-грамматик саралар тураһында әзерләнергә; Синтаксик саралар тураһында мәғлүмәт әзерләргә.			
2	Һөйләмдәрҙең үз-ара бәйләнеү юлдары, текст композицияһы тураһында сығыш әзерләргә.			
Дифференцированный зачет		2		
		Бөтәһе	97	

Для характеристики уровня освоения учебного материала используются следующие обозначения:

1. – ознакомительный (узнавание ранее изученных объектов, свойств);
2. – репродуктивный (выполнение деятельности по образцу, инструкции или под руководством)
3. – продуктивный (планирование и самостоятельное выполнение деятельности, решение проблемных задач)

3. УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ ДИСЦИПЛИНЫ

3.1. Требования к минимальному материально-техническому обеспечению

Реализация программы дисциплины требует наличия учебного кабинета башкирского языка.

Оборудование учебного кабинета:

- комплект таблиц, схем по башкирскому языку
- методические и учебные пособия
- дидактический материал, словари
- методические разработки “Организация внеаудиторный самостоятельной работы студентов по башкирскому языку”
- УМК по башкирскому языку
- тесты

Технические средства обучения:

- электронные учебники.
- магнитофон.
- слайды по башкирскому языку.
- компьютер.
- принтер.

3.2. Информационное обеспечение обучения

Перечень рекомендуемых учебных изданий, дополнительной литературы

Основные источники:

1. Юлмухаметов М.Б., Ракаева А.С., Шарапов И.А. Башкирский язык и культура речи для организации профессионального образования. –Уфа: Книга, 2015г. -248 с.

2. Юлмухаметов М.Б. Усманова М.Г, Примерные программы и методические рекомендации по баш.яз. и литературе для организации проф. Образования. – Уфа, Китап, Образования. –Уфа, Китап, 2015г.

Дополнительные источники:

1. Хажин В.И., Вильданов Э.Х. Башкорт теле һәм әҙәбиәте.- Өфө, Китап, 2012 й.

2. Тикеев Д.С. Башкорт теле һәм әҙәбиәте.-Өфө, Китап, 2012 й.

3. Сәйетбатталов Ғ.Ғ. Башкорт теле. 2 том. Кушма һөйләм синтаксисы. –Өфө, Китап, 2002 й.

4. Султанбаева Х.В., Шайхисламова З.Ф. Сборник диктантов по баш.яз. для педагогических колледжей

. –Уфа , Китап ,2014 г.

5. Ишбаев К.Г. , Ишкильдина З.К. Краткий словообразовательный словарь башкирского языка. –Уфа , Китап ,2014 г.

6. Академический словарь башкирского языка в десяти томах,8.т. . –Уфа , Китап ,2016г.

Интернет-ресурсы:

Электронные издания: Башкирская энциклопедия-ГАУ РБ Научно-издательский комплекс «Башкирская энциклопедия»-2015-2017 г.

4. КОНТРОЛЬ И ОЦЕНКА РЕЗУЛЬТАТОВ ОСВОЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ

Контроль и оценка результатов освоения дисциплины осуществляется преподавателем в процессе проведения практических занятий и лабораторных работ, тестирования, а также выполнения обучающимися индивидуальных заданий, проектов, исследований.

Результаты обучения (освоенные умения, усвоенные знания)	Формы и методы контроля и оценки результатов обучения
Умение соблюдать языковые нормы (орфоэпические, лексические, грамматические, стилистические, орфографические, пунктуационные) в устных и письменных высказываниях;	- экспертная оценка на практических занятиях;
Умение применять знания по башкирскому языку при изучении профессиональных модулей и в профессиональной деятельности;	- экспертная оценка на практических занятиях и в процессе педагогической практики;
Умение делать синтаксический разбор словосочетания, простого и сложного предложения, предложения с прямой речью;	- выполнение упражнений; - контрольная работа; - оценивание результатов самостоятельной работы студентов;
Умение использовать синтаксическую синонимиию как источник богатства и выразительности башкирской речи;	- выполнение упражнений; - экспертная оценка в процессе педагогической практики;
Умение интонировать простые и сложные предложения, чужую речь;	- выполнение упражнений; - контрольная работа; - экспертная оценка практических работ.
Умение конструировать словосочетаний и разные типы предложений;	- выполнение упражнений; - проверочная работа; - экспертная оценка в процессе педагогической практики; - тестирование;
Умение применять полученных знаний и умений в собственной речевой практике; повышать уровня речевой культуры, орфографической и пунктуационной грамотности;	- наблюдение и экспертная оценка на практических занятиях, и в процессе педагогической практики; - контрольный диктант; - анализ практической работы; - анализ работы с различными типами словарей.
Умение составлять план, тезисы, конспекты по башкирскому языку, делать необходимые выписки;	- оценивание результатов самостоятельной работы студентов; - творческая работа по составлению текстов разных жанров и стилей.
Умение писать очерк, эссе, сочинения;	- оценивание результатов

	самостоятельной работы студентов; - творческая работа по составлению текстов разных жанров и стилей.
Умение составлять реферат, выступать с ним, отвечать на вопросы по теме реферата;	-оценивание результатов самостоятельной работы студентов
Знать нормативные построения словосочетаний и предложений разных типов;	-выполнение упражнений; -тестирование;
Знать принципы и функции пунктуации, факультативные и альтернативные знаки препинания;	-выполнение упражнений; -проверочная работа
Знать формы и разновидности речи.	- выполнение упражнений; - экспертная оценка на практических занятиях, в процессе педагогической практики;
Знать грамматическую основу простого предложения, виды осложнения простого предложения;	-выполнение упражнений; -синтаксический разбор предложений; -тестирование;
Знать типы сложных предложений;	-синтаксический разбор предложений; -контрольная работа;